

DATUM
2016-04-04
ERT DATUM
2016-01-21

DIARIENR
2016/20-4
ER BETECKNING
Fi2016/00169/BaS

Regeringskansliet
Finansdepartementet
103 33 Stockholm

Långtidsutredningen 2015

Statskontorets svar fokuserar på de förvaltningspolitiska aspekterna av den inriktningsagenda som Långtidsutredningen 2015 föreslår. Statskontoret

- tillstyrker att det offentliga bör sträva efter att skapa generella snarare än selektiva regelverk
- instämmer i att en hög tillit och en god förvaltning bör värnas och utvecklas
- vill lägga till att den svenska förvaltningens förmåga att agera inom EU och andra internationella sammanhang är viktig för att regelverk ska svara mot det svenska samhällets behov.

Att utforma generella regelverk

Statskontoret tillstyrker rekommendationen från Långtidsutredningen 2015 att det offentliga bör sträva efter att skapa generella snarare än selektiva regelverk (kapitel 6.1). En mängd av specifika styrmedel riskerar att skapa otydlighet och leda till anpassning till specifika regelverk snarare än de bakomliggande målen.

Detta leder oss till frågan hur den offentliga förvaltningen bör organiseras för att stödja skapandet av generella regelverk. Ett alltmer komplext informationsflöde driver snarast på en ökad specialisering i samhället, inklusive den offentliga sektorn. Specialiseringen och sektoriseringen har flera fördelar, men det finns också en risk att helheten glöms bort eller får lägre prioritet.

I dag har statliga myndigheter incitament att fokusera på den egna verksamheten snarare än på samverkan, koordinering och sektorsövergripande mål. Vi ser därmed ett behov av att få till en mer genomtänkt, ändamålsenlig och effektiv samverkan och koordinering över organisatoriska gränser.¹

Regeringens uppdrag till Statskontoret om statlig styrning av offentlig sektor² är ett steg i denna riktning. I uppdraget ingår bland annat att

¹ Se även Statskontoret (2006) *Vägen till en lärande och effektiv förvaltning – utvecklingsområden och prioriteringar 2015-2016* (2015:45-5).

² Regeringsbeslut 2016-02-24 (Fi2016/00372/SFÖ (delvis)).

analysera behovet av styrning av samverkan mellan myndigheter och att kartlägga den samlade statliga styrningen av kommuner och landsting.

En hög tillit och en god förvaltning bör värnas och utvecklas

Statskontoret instämmer i att den höga tilliten och den relativt väl fungerande förvaltningen i Sverige är resurser som bör värnas och utvecklas (kapitel 6.2).

Långtidsutredningen pekar på att det sannolikt finns ett självförstärkande samband mellan välfungerande offentliga institutioner och tillit. För att värna detta positiva samband är det viktigt att kontinuerligt se över och utveckla de fundament som bygger en välfungerande förvaltning. Statskontoret instämmer i detta och vill, med utgångspunkt i tidigare och pågående uppdrag, peka på två områden där det kan finnas anledning att se över de fundament som bidrar till välfungerande institutioner och en hög tillit.

Åtgärder för att förebygga korruption

Sverige är i internationellt perspektiv förskonat från korruption. Samtidigt är den offentliga sektorns riskmedvetenhet och beredskap för att hantera korruption relativt låg.³ Det finns därmed anledning att se över hur arbetet med att förebygga och motverka korruption kan stärkas. Statskontoret har i två rapporter de senaste åren bland annat pekat på att regeringen bör

- säkerställa att den kommunala sektorn arbetar systematiskt mot korruption
- utveckla stödet till myndigheterna i det korruptionsförebyggande arbetet
- överväga att utreda en gemensam visselblåsarfunktion i statsförvaltningen
- överväga att inrätta ett mötesforum för myndighetschefer med särskilt ansvar för det korruptionsförebyggande arbetet i statsförvaltningen.⁴

Tillit och statens styrning

Det finns en kritik mot att vi i Sverige (och i många andra länder) har utvecklat en överdriven detaljstyrning, kontroll och administration. Detta riskerar att undergräva förtroendet för den offentliga sektorn och rubba det gynnsamma sambandet mellan tillit och välfungerande institutioner.

³ Statskontoret (2015) *Myndigheternas arbete för att förebygga och upptäcka korruption* (2015:23).

⁴ Statskontoret (2015), Statskontoret (2012) *Köpta relationer. Om korruption i det kommunala Sverige* (2012:20).

Det är därför viktigt att genomlysna den offentliga sektorn med syfte att skapa ett kunskapsunderlag kring möjligheterna, fördelarna och nackdelarna kring en mer tillitsbaserad styrning. Regeringens uppdrag till Statskontoret att utreda statens styrning av statlig respektive kommunal verksamhet är ett led i detta arbete.

Den svenska förvaltningens förmåga att agera inom EU och andra internationella sammanhang

Långtidsutredningen tar upp att internationaliseringen är en viktig trend som kommer att påverka produktiviteten globalt och tillväxten på lång sikt. Vi instämmer i denna bedömning, och vill även lyfta fram att internationaliseringen ställer krav på den svenska förvaltningens förmåga att agera inom EU och andra internationella sammanhang.

Långtidsutredningen behandlar nationella utmaningar på ett utförligt sätt, och tar också upp utmaningar för den kommunala och regionala nivån. Där emot saknas att Sverige även styrs av en fjärde nivå, den europeiska, och vilka utmaningar detta medför.

Flera av de senaste årens stora utmaningar för det svenska samhället, från finanskrisen till migrationsfrågan, har haft en stark europeisk och internationell prägel. Dessa utmaningar har inte bara rötter i en allt mer internationaliserad värld, utan ställer också krav på agerande och samordning inom framför allt EU.

Det är då av avgörande betydelse att den svenska förvaltningen står väl rustad att agera och samordna sina insatser. Statskontoret vill därför peka på att den svenska förvaltningens förmåga och potential att agera inom främst EU är en fråga som bör uppmärksammas.

Generaldirektör Ingvar Mattson har beslutat i detta ärende. Utredningschef Marie Uhrwing och utredare Love Berggren, föredragande, var närvarande vid den slutliga handläggningen.

Ingvar Mattson

Love Berggren